

memorii | jurnale

Ariana Rosser Macarie s-a născut pe 22 iulie 1944 în satul Scânteia, județul Ialomița. După școala primară la Techirghiol și liceul real la Eforie Sud, între anii 1963 și 1968 face studii de filologie la Universitatea din București. În urma absolvirii cursului de ziaristică obține un post de redactor la Televiziune (1968–1978), apoi unul de documentarist la „Fonoteca de aur“ a Radiodifuziunii (1978–1988). Pasionată de tricotate, în 1986 deschide prima ei expoziție personală de creație vestimentară la Teatrul Foarte Mic, urmată – între anii 1986 și 1990, în 1997 și în 2003 – de alte zece în București și pe litoral. În 1990 se căsătorește cu David Rosser și se stabilește în Anglia. În cei 25 de ani de rezidență britanică se ocupă aproape exclusiv și intensiv cu tricotatele, participând la nenumărate expoziții personale și de grup sau la *craft fairs*, în mare parte în Anglia, Scoția, Irlanda, dar și în Germania, Austria, Olanda, Franța. În paralel, predă în școli sau cluburi din experiența sa în domeniu.

Case, trenuri și andrele este primul ei volum publicat. În prezent, autoarea își împarte timpul între Marea Britanie și România.

Ariana Rosser Macarie

Case, trenuri și andrele

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Oana Bârna
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: George Șerban
DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

© HUMANITAS, 2016

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Rosser Macarie, Adriana
Case, trenuri și andrele / Adriana Rosser Macarie. –
București: Humanitas, 2016
ISBN 978-973-50-5478-6
821.135.1-94

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382; 0723 684 194

Prolog

Sunt în avion. Abia aștept să ajung acasă, din România în Anglia. Și nu mă mai înțeleg defel. Cu zece zile în urmă, fremătam să sosesc acasă, din Anglia în România, la București, în Banu Manta 12.

Zbor către România. Uit de centura de siguranță cu frica inclusă, fiul meu mă cheamă. Mi-a spus-o clar: „Ori vii acum, când am nevoie de tine, ori deloc. M-am mutat în casa ta, lucrurile ți le duc la Breaza. Știu să aleg ce-ți trebuie, dar mai bine mă ajuți tu.“ Încerc să gonesc din memorie comentariul rostit în apartamentul lui din Mamaia, în fața rudelor și nepoților. Replica lui la afirmația mea cutezătoare cum că e suficientă pâine. M-a privit lung și a decretat: „Tu nu contezi!“ În sfârșit, după ani de *nu contezi*, încep să contez. Zguduit de perspectiva divorțului, fiul se confesează, îmi cere sfatul. La venire, sunt invitată curtenitor la restaurant, iar eu, călcând cât mai delicat, mă străduiesc să-i mămicesc orgoliul rănit, regretele, răbufnirile și rana cea mai mare – copiii.

A doua zi intru în pâine. Una dublă, casa trebuie curățată și la propriu, și la figurat. Accept să ignor schimbările. Ușa metalică are alarmă și, cum nu mi se divulgă cifra, sunt

condamnată să circule numai însoțită – sau deloc. Livingul a devenit fumoar, canapelele și covoarele, din alburii, fumurii. Fleacuri? Poate. Ca și vestea că de sărbători el pleacă la ski cu familia în Austria. În prima zi, deretic dormitorul și dularurile ca să-și aducă hainele, silindu-mă să păstrez o logică în așezarea lucrurilor mele prin saci. Ambientul se cuvine să îmbrace veșminte bărbătești, nu de budoar, nu de carnaval – „Ce-ar zice o femeie, că sunt pederast?“. Afară cu rozul (cam abundant!), deci jos cu draperiile! Se pare însă că am înțeles greșit. Mi s-a explicat seara, într-un crescendo de filiali decibeli. Curățenia nu e importantă, debarasatul are un ritm schilod. Mâine să vadă randament. Fără negocieri, fără grațieri. Așadar, în două ore să dispară orice urmă a agoniselilor mele, altfel le aruncă în stradă. Ultimatum? Nu, ordin de evacuare din casa mea. Noaptea, privesc arlechinul din fața patului. Picătura de pe obraz prinde să-i lunece la vale. Iar trandafirul roșu, ținut în dreptul inimii, își pierde petalele, purtate de șuvoiul năvalnic.

Dimineața sosesc întăriri: șoferul de la firmă, cu zece cutii solide. Lucrăm la șase mâini. Jachete, fuste, rochii (revoltător de multe!) sunt strivite de-a valma cu podoabe, pantofi, poșete în ambalajele nepăsătoare. În același tempo, pereții se despoaie de tablouri, mobilele de bibelouri, se elimină sus, jos, dreapta, stânga aproape totul. Vin la rând balansoarul decadent, pernele cabaret, setul avangardist – polonic portocaliu?! Canapelele cu bujori sunt păsuite – „le acopăr“. La fel și goblenurile mamei: „Poate mă obișnuiesc cu ele“, admite viitorul locatar. Cine spunea că nimic nu se face fără inimă? Îngrijindu-se personal, nu în două, ci în patru ore și trei transporturi, fiul reușește cu brio expulzarea și casa capătă aspectul potrivit viziunii sale. Nu am timp să evaluez cum sunt răzuite cojile eului meu. Mizeria afectivă mă pietrifică, devin un automat. Ca atare, plec la recepția noii mele locu-

înțe, un birou, adăpost provizoriu oferit de verișoara Aurelia. După șoc, zile de rutină fără dorințe, fără iluzii.

Diminețile ies din tipar. În zori, la ora 5, sunt poftită în fumoarul cu geamul deschis, la un ceai. Îmi cere să șed cuminte: să nu foșnesc, să nu circul, că „îl agit“. Rostul meu ar fi să-l ascult, să-l îmbărbătez, să-l îndreptățesc. Dacă mi-aș lua vreo libertate s-ar întoarce foaia timpului, aș auzi din nou „tu nu contezi“, „taci, nu scoate o vorbă“, „mă enervezi“. Plus definitivul „nu mă interesează!“ – de fapt, „nu mă interesezi!“. După aceea alerg la Aurelia. Am patru ștendere și cinci zile ca să-mi organizez habitatul-depoziț. Ceasuri de amărăciune cu irizări de bucurie fragilă, descoperiri fugitive de lucruri uitate ce-mi derulează clipe, locuri, chipuri. Serile au gustul vieții mele de odinioară: un restaurant, o vizită, un magazin – unde fiul îmi cumpără o geantă de superfirmă cu 13 milioane. Noaptea încerc să judec rațional, ca să înțeleg, ca să iert. De ce toate astea? Construiește vile în Mogoșoaia, are trei garsoniere. Zice că sunt închiriate, s-a mutat la mine provizoriu. Mai spune că nu-i place, își va cumpăra o casă. De ce nu mi-a găzduit efectele într-o cameră? Pentru că „am nevoie de tot spațiul“. Poate că vrea să fie întâmpinat de imaginea lui – prezența mea, fie și numai prin obiecte, îl „agită“. Sau dorește, după ce a cedat vila din Vatra Luminoasă (trudită și plătită din greu), un culcuș de tranziție doar al lui. Din orgoliu. Și eu de ce accept? De frică să nu-l pierd. Se gândeste vreo clipă la rușinea de a-mi fi cărat public, cu salariatele Aureliei, lenjeria cochiliei? Nu cred. Pentru că eu nu contez.

Noapți fără sfârșit. În cap îmi zumzăie un stup de idei nebunești: să-i întâlnesc psihoterapeutul, să mă agăț de el ca de poarta Purgatoriului; să merg clandestin la școala nepoților ca să fur o imagine a lor tătăduitoare; să locuiesc într-o casă neștiută, fără adresă, trecut sau așteptări. Un locaș-promisiune de dezmaț ROZ.

Ziua despărțirii năvălește cu alte retușuri dramatice. Arunc o ultimă privire în jur. Dulapurile de sticlă din hol și pădurea de șuruburi vindicative de pe pereții lipsiți de tablouri mă golesc de orice regrete. Constat că se asortează cu noile draperii gri, cu vâlătuci de sârmă neagră, târguite în grabă. Cele două păpădii roz însă, de statura mea, suav pierdute în baia cu faianță marină, îmi smulg două lacrimi. În rest, nici un fel de efuziuni, fiul pleacă din țară, eu plec din cauza alarmei. Dar nu mă așteptam și la asta, să fiu debarcată cu patru colete, în plină iarnă, dis-de-dimineată, ca să fiu prima când se deschide coaforul – singura abatere de la programul stabilit. Ne luăm bine-crescuți la revedere, el mulțumindu-mi pentru vizită.

Fiule, unde ești? îmi vine să strig în urma mașinii. Pe bărbatul de 47 de ani, pe care continui să-l văd în față, fumând nervos și scrutându-mă de sus în jos, care a împărțit lumea în „lumea mea“ și restul, cu o imagine despre sine validată, probabil, numai de un imobil de pe Strada Primăverii, nu-l cunosc. Îl alătur altor imagini. Fiul meu a alergat pe străzi în urma tancurilor la Revoluție, definindu-și bărbăția altruistă. A condus pe crestele Alpilor un microbuz cu direcția defectă, pentru a aduce în țară ajutoare colegilor studenți. Și-a căutat tatăl, absent zece ani, l-a iertat și i-a acceptat noua familie, responsabil. I-a întors dragostea bunicii, ocupându-se apoi, generos, de întreg ritualul înmormântării. În bărbatul de acum nu-mi recunosc amprenta. Și eu, unde sunt? În femeia de 70 de ani, strângându-și răvășită lucrurile, nu mă regăsesc nici pe mine. Alungată din casă, din țară, din inima cea mai râvnită, mai pot să visez că liniștea există, ca să mă ascund în hamacul ei? Măcar uneori să mă adun, să aflu de ce, cum, până când – sensuri pentru această trecere care e viața mea pe pământ.

Sunt în avion. Abia aștept să ajung acasă, în Anglia. Am în mână cheia din Banu Manta. Nu mă pot despărți de ea. E ca și cum aș avea unde să mă întorc.

Argument

Casa, trenuri și andrele. Treimea, într-un echilibru precar, a destinului meu.

Oare gara, casa copilăriei, un provizorat și trist, și magic, la răscruce de oameni și trenuri, să-mi fi hrănit dorința de a căuta, în temerare variante, o așezare statornică unde să mă regăsesc? Ambele, și casele, și trenurile, erau permanent la concurență cu celelalte case, ale trupului. Acei kilometrici zgârie-nori din ochiuri colorate, migălite cu priviri când absente, când exaltate pe cele două bețe din poală, în timp ce gândul, un pendul yin-yang, mă împingea spre hotarul unde, la fel de colorate și ispititoare, mă pândeau cuvintele. Nu ca să se răzbune, ci ca să-mi repete veșnica litanie a mântuirii de fuga în gol.

Acum mi-e târziu... Prea multă goană și risipă bezmetică prin paradisul iluziilor. De la o vreme însă, încerc să mă mulez cumpănit pe memoria altora. O sorb cu râvnă, caut confirmări, justificări. Cu unele mă identific. Când nu cad pradă regretelor. Apoi mă răzvrătesc, mă ambiționez să reînșir măcar câteva dintre firele răzlețite ale tapiseriei mele, cu răbdarea unei Penelope. De fapt, o Fata Morgana. Sau și una, și alta. E un fel de ultimă speranță. Cel din urmă reper. Refugiul final. E ținta dureros-hazlie a acestei cărți și poate dorința secretă, deși tardivă, de a corecta nițel acel echilibru fragil. Pendulez, așadar, fie pe traiectoria ascendentă, fie pe cea descendentă a timpului afectiv. Urmăresc cum trăirile de acum se scufundă lent sau abrupt, devenind trecut calm

și egal în abisul memoriei. De acolo, dislocă amintiri uitate, surprinse în efortul lor de a irumpe la suprafață, ca să respire o gură de viitor – actualul prezent. În orice punct m-aș afla, mă simt captivă implacabil între țintele acestor traiectorii capricioase, populate de pești virtuali, fărâmele eurilor mele.

Ar trebui să încep cu vârsta inocentă a copilăriei. Cum este imposibil să o găsești învăluită de aceeași grație, tânjești s-o reinventezi, redescoperindu-te pe tine. Exilul, ca și bătrânețea, te aduc în starea asta inițială, de copil. Și atunci te joci nostalgic și vindecător, imaginând un *ca și cum* din rezervele încă nerisipite.

Curte la Haga

Aș putea alege la întâmplare oricare dintre anii vieții. Citindu-le curgerea prin așteptările și faptele mele, nu aș vedea decât o repetare, ca o ștafetă cu ochelari de cal, a anilor trecuți către cei viitori. Așa că anul 1990 a fost doar aparent unul de cotitură, cu schimbări radicale în țară și în existența mea.

În acel ianuarie aveam 45 de ani și sărbătoream libertatea la Cota 1400, deși mă eliberasem mai devreme. Mai întâi de al doilea soț și apoi de slujba de redactor, pentru a mă dedica total pasiunii mele devoratoare – tricotatul. Fiul meu, student și proaspăt căsătorit, se mutase la socri, iar eu locuiam singură într-o casă de pe Strada Berzei. Acolo a apărut într-o zi un coleg de la Radio, Bonel, cu o pereche de clăpări. A insistat să-i încălț și a hotărât că e timpul să introduc ceva poezie în traiul meu încâlcit de prea multe fire. Dotată astfel și flancată de nepoții Dana și Bogdan, am plecat cu toții la munte. Și am căzut fără nici o poezie, după primele încercări de prieteșug cu pârtia, fracturându-mi mâna dreaptă. „Nu uita, ai niște mâini de aur!“ îmi suna în urechi povața regretatei mele prietene Viorica Ghiță Teodorescu. Întreaga noapte am stat trează, prăbușită într-o durere neagră, sâcâitoare,

care a avansat, copleșindu-mi mintea și sufletul. Dis-de-dimineață am decis: așa, cu brațul în ghips, o să dispar. Până la Sinaia, am mers la vale pe șoseaua pustie, adușmecată de toți câinii din cauza cizmelor din blană de capră. Am poposit la vila lui Enescu de la Cumpătul și mi-am oferit zece zile de meditație, într-o solitudine îmblânzită doar de trosnetul lemnului din sobă și de întâlnirile cu empatica îngrijitoare. Când am deschis ușa Tehnicii, unde lucra Bonel, și am apărut ca o stafie, uluirea provocată m-a răcorit. „Am crezut că te-au lichidat teroriștii. Te îngropasem deja.“ Cam așa îmbina el proza cu poezia. Răzvan, tot prozaic, încercase să-l liniștească: „Măică-mea n-a pățit nimic. N-are stofă de victimă!“

Primăvara lui '90, o perioadă confuză, cu răsturnări zgomotoase de valori, cu politică à la nenea Iancu, cu violență, saltimbanci și naivi, cu frenezie de căpătuială din orice: blugi, ziare, sacoșe de la turci, m-a făcut și mai zeloasă cu promisiunile andrelor. Peste oraș persista un frig dușmănos, parcă împingându-i pe români și mai aprig spre ambiții deșuchete. Eu am deschis o nouă expoziție de tricotate. Zeci de români din exil soseau buluc și luau cu asalt Bucureștiul fie pentru a fi martori ai exaltării generale, fie pentru a-și revedea rudele și prietenii. Veneau și mulți ziariști, câțiva au nimerit și în sala mea de expoziție. Sporovăiau amical și apoi cumpărau – seduși de prețurile mici. Aflând că am lucrat în televiziune, îmi ofereau cărțile de vizită și-mi cereau mărunte servicii. Iar eu mă repezeam să le îndeplinesc: și celui din Atlanta sau Malaga, și muzicantului din Haga. Americanul Michael și-a dorit steagul nostru. După ce i-am decupat celebra gaură, i l-am dăruit. Toți m-au invitat în țara lor. Eu m-aș fi dus și în Patagonia, dar am ales orașul Haga, unde locuia simpatica pereche care făcuse cele mai multe achiziții de la mine.

Totul s-a parafat repede. Am ajuns în Olanda pe 13 mai și, la amiază, savuram o clătită uriașă pe promenada din

Haga. Năucită de ce vedeam, înaintam, acrobat în balans, între râs și plâns. Ziua vizitam orașul, lipindu-mi privirile de vitrine, seara, șiragul restaurantelor, cu lume frivolă și elegantă. În localul unde soțul cânta la vioară, descopeream personaje călinesciene, le fabricam trasee de dulce farniente. Încercam să mă acomodez cu gazdele. El, un brunet arătos cu alură de boem, țigan imigrant la a doua generație, expedia femeilor surâsuri șarmante, ușor de descifrat. Ea, o filipineză minionă, aparent fragilă, de fapt bossul casei, stătea paznic, hotărâtă să-și păstreze bărbatul și statutul social – banii. Locuiau cu fiul lor într-o vilă cochetă, căreia nu-i lipsea sala de café concert, cu sonorizare profesională și pereții tapetați cu fotografiile unor invitați iluștri – unul fiind Gheorghe Zamfir.

Nu mi-a trebuit mult ca să mă trezesc. Rolul meu ar fi fost să-i umplu doamnei șifonierele cu unicate, fără să neglijez însă spălatul closetelor și gătitul. Își găsiseră cu cine! În loc de a-mi prezenta lucrurile, ea târguia lăneturi, alegea modele și îmi planifica timpul. Treptat, liniștea a devenit pândă, cu șușoteli intraductibile în dosul ușilor. Soția se uita și mai chiorâș cu ochii ei orientali, soțul ridica din umeri, văzându-și de plăceri, iar eu nu puteam să mă pitesc nici în somn.

Atunci au apărut Anne și Jan, pe care-i cunoscusem în iureșul escapadelor de seară. El, om domol, modest, ea, pe cât de urâtă, pe atât de vivace, o bunică tonică și generoasă. Am pus la cale o conspirație și m-am lăsat răpită. Cu previzibilul alai al strigătelor de mahala filipineză. Apoi am fost adăpostită la Anne, care m-a adoptat ca o cloșcă. A întocmit liste cu amicii ei, a organizat party-uri cu parade, fiind și manechin de serviciu, le-a filmat. M-a răsfățat, m-a dădăcit, mi-a adunat o poală de bani. Cu Jan, un singuratic care găsea ocazional elixirul tinereții într-un pahar, am legat o prietenie ciudată. Se ivea exact la nevoie și oferea tuturor zâmbetul lui știrb și înțelegător. Urcam în hârbul său de papuc și, în drumul spre

un muzeu, sporovăiam într-o engleză bolovănoasă tot felul de nimicuri. Alteori făceam o escală în garsoniera lui pentru un ceai sau în grădina sa de pe malul unui canal, la o bere. Îmi era drag într-un fel aparte, ca o fulguală de copilărie. Mă simțeam în siguranță cu el, îi cotrobăiam lucrurile, guralivă și aeriană. Jan era acolo, bun și inofensiv. Anne și Jan înseamnă Olanda. Fiecare – literă aurită cu o pulbere de frumusețe sufletească.

Urma însă întâlnirea cu Prince Charming. Într-o seară, Anne mi-a spus: „Ar trebui să vizitezi câteva locuri. Fratele meu are un hotel și mâine însoțește un grup de englezi, vei merge cu el. Ia aparatul meu foto, apeși aici și gata. Acolo te ții după ceată. Bani ăștia îți ajung? Fii atentă pe ce îi arunci!“ Dimineața a rotit o privire înăuntrul mașinii și mi-a șoptit: „Englezi! Nici o mutră interesantă. N-o să te deranjeze nimeni.“ Și m-a așezat în față, în paza fratelui-șofer.

La prima oprire – un depozit uriaș de flori – am plonjat năucită într-o mare colorată. Mă revăd pe pasarela lungă, suspendată deasupra unui covor țesut din mii de răsaduri și buchete. Bulversată de splendoarea delirului floral, mă îndrept agile către ieșire. O privire lăturalnică decupează o figură parcă zărită și altundeva. Un bărbat încă tânăr, zvelt, umbră de zâmbet și acel ceva – Robert Redford. Marele Gatsby târâie după el un plectis profund, cam deplasat aici, printre lalele. Seamănă binișor cu starul, în ciuda perciunilor înspicați cu alb. Ignorând ceasul, plivesc metodic de suveniruri toate buticurile. Simbolica tulipă neagră îmi trebuie neapărat, fie și cu o corolă de mătase artificială, destrămată pe margine și susținută de o tijă de plastic ordinar. Între timp, îngrijorat, șoferul apelează la ajutorul trupei, deconspirând bucăți consistente din CV-ul meu: „Aveam cu noi o româncă și am pierdut-o. E la cel dintâi voiaj în străinătate.“ Numai că, deodată, imaginea mea față-spate-profil apare sprintărară în ușă.

Cuprins

Prolog	5
Argument	9
Curte la Haga	11
Sărbători de exil	22
Căință	24
Pachetul	27
Scânteia	29
Două excepții	32
Steluța cea de sus	35
<i>A day out</i> – Leeds	37
Nepoata lui Păcală	41
Pe Donul englezesc	50
Țândărei	53
Castelul meu din Spania	61
Gara, copilăria mea	64
Bombardați cu o vizită	72
Oaia neagră a mamei și zâna tatei	75
Marea la Bridlington	83
Vara, ghiolul, marea	87
Fotografii hiperegocentrice	93

Mama	96
La Yorkul lăudat	109
Tata	114
Fundătura vulpii	125
Cele șapte clase	129
Vise în sanscrită	137
În casa de pe deal	140
Fiziospiritonaturoterapie	149
Adio, Banu Manta!	166
Internatul din Vasile Roaită	171
CV-ul unei bucătării de exil	183
Studentițe cu revers de căsnicie	186
Note de jurnal iberic	204
Televiziunea, Arcadia mea	208
Vine, vine primăvara!	220
Tinerețea are 10 etaje	229
Pagini răzlețe	246
Berzei 48	252
Operație pe englezește	276
Locuind perfidul Albion	283
Început de mileniu	311
Ai o mamă nemaipomenită	316
Micro- și macrounde spaniole	331
Din jurnalul de la Aluniș	338
Firul Arianei	347
Cele șapte veri-minune din Banu Manta	360
Vară românească	372
Tu contezi	381
Argument final	389
Epilog	393